

Slutrapport – Validering av nyanländas yrkeskompetens (VINN-projektet)

Sammanfattning

Uppdraget

Myndigheten för yrkeshögskolan har genom regleringsbrev för budgetåren 2009 och 2010 fått i uppdrag att leda en verksamhet för validering av utländsk yrkeskompetens för nyanlända invandrare. Uppdraget har avsett "validering av kunskaper och kompetenser utanför det akademiska utbildningsområdet" och validering skulle genomföras enligt de modeller och metoder som utarbetats av centrala branschorganisationer. Utförare av validering skulle vara sådana som utsetts av de centrala branschorganisationerna. Arbetsförmedlingen har varit utpekad samverkanspart.

Uppdraget skulle ursprungligen redovisas i samband med årsredovisningen för 2010 men har förlängts ett år till följd av problem att hitta rättssäkra sätt för Arbetsförmedlingen att anvisa nyanlända till Myndigheten för yrkeshögskolans valideringsplatser. Uppdraget redovisas nu i samband med myndighetens årsredovisning för 2011.

Projektet hade ursprungligen en budget på 15 MSEK. 5 MSEK drogs tillbaka på grund av problem att komma igång med projektet. Av de kvarstående 10 MSEK var 6 MSEK öronmärkta för "utförande av validering".

VINN-projektets genomförande

Under 2009 fördelade Myndigheten för yrkeshögskolan de projektmedel som var avsatta för budgetåret 2009. Det avsåg medel för utförande av validering som fördelades till 16 centrala branschorganisationer. Arbetsförmedlingens egna valideringsmöjligheter inom sex branscher kompletterades därigenom med ytterligare 16 branschområden där cirka 400 valideringar (med ett snittpris på 15 000 kr) nu möjliggjordes. Under 2009 fördelades också medel för metodutveckling till fem branschorganisationer. Webbutvecklingen påbörjades och en extern utvärderare anlätades (Göteborgs Universitet, Andreas Diedrich).

Under 2010 låg fokus på att hitta hållbara former för samverkan med Arbetsförmedlingen gällande rekrytering av nyanlända. Att Myndigheten för yrkeshögskolans valideringsplatser inte var upphandlade, utan medel istället var fördelade som bidrag, var ett betydande hinder för Arbetsförmedlingens möjligheter att anvisa nyanlända till dessa platser. VINN-projektets valideringsplatser kunde heller inte föras in i Arbetsförmedlingens centrala verksamhetssystem (utbildningsregistret). Försäkringsfrågor och att ta fram projektspecifika avtal, utarbeta handläggarstöd och sprida information om VINN-projektet är ytterligare exempel på insatser som tog mycket tid under 2010. Regelbundna projektmöten hölls också mellan Arbetsförmedlingen, medverkande branschorganisationer och Myndigheten för yrkeshögskolan i syfte att hitta sätt att komma vidare i projektet. Trots svårigheter att få en intern samsyn kring hanteringen av VINN-projektet inom Arbetsförmedlingen har stora ansträngningar gjorts från Arbetsförmedlingens sida för att hitta rättssäkra sätt att erbjuda nyanlända validering genom VINN-projektet.

I början av 2011 kunde slutligen projektet sjösättas och nyanlända som var inskrivna på Arbetsförmedlingen kunde erbjudas validering genom Myndigheten för yrkeshögskolans platser.

Resultat

Totalt har drygt 160 valideringar genomförts inom VINN-projektet. I de flesta fall har valideringarna varit begränsade och i huvudsak inneburit fördjupad

kompetenskartläggning motsvarande 1-2 dagar. Efterfrågan har skilt sig påtagligt mellan olika branscher. Vissa branscher har inte fått några förfrågningar alls om valideringar.

I så gott som samtliga gjorda valideringar har valideringsutföraren pekat på relativt påtagliga kompletteringsbehov för att bli anställningsbar. Upplägget på validering skiljer sig dock mellan branscherna. Vissa har en mer coachande karaktär (exempelvis handel) medan andra är tydligare med att precisera vilken vidareutbildning eller praktik som behövs för att uppfylla yrkeskraven inom branschen (el, måleri, hantverk). Graden av flexibilitet i branschernas modeller och mellan olika valideringsutförare varierar också. Vissa utförare har hållit sig relativt strikt till branschens valideringsmodell medan andra kunnat anpassa upplägget utifrån situationen.

Branschernas valideringspraktik alltså varierat. Nedan följer de huvudsakliga slutsatserna gällande validering enligt branschmodell inom VINN-projektet:

- Endast en handfull branscher inom VINN-projektet har tidigare genomfört en större mängd valideringar i enlighet med sin branschmodell vilket medför begränsad erfarenhet av att omsätta modellerna i praktiken.
- Yrkesorientering har varit en central del av valideringen för nyanlända.
- Branschmodellerna är relativt språkintensiva (innehåller både teoretiska och praktiska delar) och fungerar i sin helhet dåligt för att fånga kompetenser hos nyanlända med mycket begränsade svenskkunskaper.
- Branschorganisationernas ansvarstagande för och intresse av att vidareutveckla validering inom sin bransch samt kvalitetssäkra utförandet av valideringen påverkar väsentligen valideringens kvalitet.
- Branschintresset att nyttja valideringsmodellerna som rekryteringsinstrument har inte "matchat" målgruppsfokuset i VINN-projektet.

Snittkostnaden för varje enskild validering i projektet har blivit relativt hög (drygt 15000 kr). Det beror i hög utsträckning på den mängd administration (samordning, avtalsskrivning, support, dokumentation) som krävs för varje enskild validering. Tolkkostnader har också tillkommit för merparten av alla valideringar.

Cirka 2,8 MSEK av de totalt 6 MSEK som var avsatta för validering har nyttjats i VINN-projektet. Resterande 3,2 MSEK har återbetalats vid projektets avslut. Utvecklingsmedlen som fördelats till fem branscher har bland annat resulterat i språk Anpassning och förbättrade verktyg för fördjupad kompetenskartläggning. På valideringsinfo.se finns nu också en databas med branschernas valideringsutförare och valideringsmodeller.

Sammantaget har arbetsförmedlares efterfrågan på validering i VINN-projektet varit mindre än förväntad. Orsakerna är troligen följande:

- Det har varit svårt att nå ut med information vilket medfört att arbetsförmedlare i begränsad utsträckning känt till VINN-projektet.
- VINN-projektets "krånglighet" och det varierande utförarnätverket har gjort validering i projektet svårtillgängligt för vissa orter och inom vissa branscher.
- Nyanlända har många gånger en splittrad eller för begränsad yrkesbakgrund som inte kan "fångas" i branschmodellernas yrkesspecificerade validering.
- Bristen på anpassade utbildningsinsatser för att nyttiggöra valideringens resultat.
- Arbetsförmedlares kompetens gällande valideringen och bedömningen av dess nödvändighet/effektivitet varierar

Reflektioner och slutsatser

VINN-projektet har sammanfattningsvis inneburit en rad olika utmaningar men samtidigt varit en viktig källa till kunskap om hur en nationell struktur för validering kan utvecklas framåt. Slutsatserna som dragits av projektets medverkande aktörer likväl som i den externa utvärderingen som biläggs rapporten liknar i många hänseenden resultaten från satsningen *Validering till 1000* (från Valideringsdelegationens tid). Myndigheten för yrkeshögskolan vill poängtera att det är angeläget att regeringen i fortsatta valideringsinitiativ, särskilt avseende användning av validering som arbetsmarknadspolitiskt verktyg, beaktar de slutsatser som dragits från dessa projekt.

Nedan följer de huvudsakliga slutsatserna från VINN-projektet

- Det finns påtagliga utmaningar gällande att enligt branschmodell validera yrkeskompetensen hos personer som har bristande svenskutbildning.
- Det är angeläget att se över möjligheterna till att bättre individanpassa kompletterande arbetsmarknadsinsatser utifrån resultatet av en validering.
- Roll- och ansvarsfördelningen för validering enligt branschmodell behöver förenklas. Myndigheten för yrkeshögskolan bör i framtiden inte ges en operativ funktion i valideringsprojekt. Arbetsmarknadspolitiska verktyg bör istället direkt tillgängliggöras Arbetsförmedlingen.
- Regeringen behöver tydliggöra branschorganisationernas förväntade roll i en nationell struktur för validering givet att validering enligt branschmodell huvudsakligen förväntas användas som arbetsmarknadspolitiskt verktyg för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.
- Valideringen behöver paketeras på ett tydligare sätt för att kunna hanteras i en beställar- och utförarsituation.
- Det finns behov av ökad likvärdighet och stärkt kvalitetssäkring av validering enligt branschmodell.

Slutligen bör det poängteras att det hade varit önskvärt att Utbildningsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet bättre hade samordnat uppdragets utformande. Samma samverkansuppdrag som Myndigheten för yrkeshögskolan fick i sitt regleringsbrev borde även getts till Arbetsförmedlingen. Det hade sannolikt påskyndat och underlättat projektets genomförande, höjt prioriteringen av projektet hos Arbetsförmedlingen och förhoppningsvis medverkat till att stärka branschorganisationers förtroende för statens engagemang och ansvarstagande i valideringsfrågan. Dessutom hade en mindre detaljerad styrning av VINN-projektets medel möjliggjort mer flexibla projektlösningar.

Innehållsförteckning

1	Uppdrag och avgränsningar	6
1.1	Det ursprungliga uppdraget	6
1.2	Förändrat uppdrag och avgränsningar	6
2	Planering av uppdraget	7
2.1	Samverkan mellan Myndigheten för yrkeshögskolan och Arbetsförmedlingen	7
2.2	Resursfördelning	9
2.2.1	Medel för utförande av validering	9
2.2.2	Medel för utveckling av verktyg och metoder för validering.....	10
2.2.3	Medel för uppföljning och utvärdering	11
2.3	Avslutande reflektioner avseende planering av uppdraget.....	11
3	Projektorganisation och insatser	12
3.1	Milstolpar i projektet.....	12
3.2	Roll- och ansvarsfördelning.....	12
3.3	Branschernas utförarnätverk.....	14
3.4	Tolkar	14
3.5	Informationsinsatser	14
4	Resultat	16
4.1	Efterfrågan på validering av nyanländas yrkeskompetens	16
4.2	Branschvalidering av nyanländas yrkeskompetens.....	17
4.3	Genomförda valideringar – antal, omfattning och resultat.....	19
4.4	Medverkande branschorganisationers återrapportering.....	20
4.5	Utveckling av verktyg och metoder för validering	21
4.5.1	Utveckling av valideringsmodeller (bedömningsunderlag)	21
4.5.2	Databas för branschmodeller och utförare	22
4.6	Ekonomiskt resultat	24
4.7	Extern utvärdering	24
5	Avslutande reflektioner och slutsatser	25
	Bilaga: Extern utvärdering av VINN-projektet	

1 Uppdrag och avgränsningar

1.1 Det ursprungliga uppdraget

Myndigheten för yrkeshögskolan fick då den bildades den 1 juli 2009 ansvaret för att stödja och samordna en nationell struktur för validering. Kopplat till det övergripande samordningsansvaret fick myndigheten genom regleringsbrev för budgetåren 2009 och 2010 i uppdrag att leda en verksamhet för validering av utländsk yrkeskompetens för nyanlända invandrare.

Uppdraget avsåg "validering av kunskaper och kompetenser utanför det akademiska utbildningsområdet" och validering skulle genomföras enligt de modeller och metoder som utarbetats av centrala branschorganisationer. I uppdraget angavs också att validering kunde genomföras mot de kunskapsmål och kriterier som utarbetats för utbildningar inom yrkeshögskolans regelverk.

När det gäller utförande av valideringen uppgavs att Myndigheten för yrkeshögskolan skulle samråda med Arbetsförmedlingen om möjligheten till validering för arbetssökande med utländsk yrkeskompetens. Valideringsutförare skulle vara en central branschorganisation eller den som av en central branschorganisation har getts mandat att genomföra validering. Det kunde också vara en anordnare som bedriver utbildning inom yrkeshögskolan. Uppdraget skulle redovisas till regeringen i anslutning till årsredovisningen för 2010.

Budgeten för projektet omfattade totalt 15 MSEK. Av de 10 MSEK som var avsatt under 2009 fick 2 MSEK användas för revidering av bedömningsunderlag för validering, 1 MSEK för utveckling av en databas med valideringsmodeller och valideringsutförare. 1 MSEK var öronmärkt för uppföljning och utvärdering av uppdraget. Totalt 6 MSEK var avsatta för att ersätta utförare för validering med utgångspunkten att en validering i genomsnitt bör kosta högst 15 000 kronor. De kvarvarande 5 MSEK som låg i projektbudgeten för 2010 var även de avsatta för att ersätta utförare av validering.

1.2 Förändrat uppdrag och avgränsningar

Under arbetets gång har uppdragets omfattning korrigerats på grund av problem med att etablera juridiskt hållbara sätt för nyanlända att valideras vid Myndigheten för yrkeshögskolans valideringsplatser. Problemet har huvudsakligen att göra med att alla de arbetsmarknadsinsatser till vilka Arbetsförmedlingen anvisar arbetssökande, måste vara upphandlade enligt lagen om offentlig upphandling. Detta är bland annat kopplat till individens försäkringsskydd under pågående arbetsmarknadsinsatser. Myndigheten för yrkeshögskolans platser var inte upphandlade utan medel fördelades som bidrag till aktuella branscher och valideringsutförare (se vidare nedan).

Resultatet blev att projektet förlängdes ett år och nu rapporteras i samband med årsredovisningen för 2011. På grund av svårigheter att komma igång med valideringen drogs också de 5 MSEK som var avsatta för validering 2010 tillbaka.

Inledningsvis gjordes även en annan avgränsning i projektet. Myndigheten för yrkeshögskolan beslutade att fokusera projektet på validering enligt branschmodell. Anledningen var att validering mot Yh-utbildningar inte hade kommit igång vid VINN-projektets början. Vid projektets start var inte ens utbildningsformen implementerad. Slutsatsen blev att det vore riskabelt och orättvist både för utbildningsanordnare men

allra helst för den nyanlända att delta som testpiloter inom området. Myndigheten för yrkeshögskolan beslutade därför att fokusera på valideringar enligt branschmodell.

Slutligen kan det också nämnas att projektet fokuserat på bedömning av det som vanligtvis kallas reell kompetens.¹ Validering inom VINN-projektet har därmed inriktat sig på kartläggning och bedömning av en persons kompetens inom ett visst yrkesområde. Projektet fokuserar inte på bedömning av utländsk utbildning – det vill säga en validering av dokumenterade kvalifikationer.

2 Planering av uppdraget

I följande avsnitt beskrivs hur förberedelserna och planeringen av uppdraget har sett ut. Här redogörs också för de utmaningar som varit förknippade med att etablera rättssäkra och smidiga ärendeprocesser.

2.1 Samverkan mellan Myndigheten för yrkeshögskolan och Arbetsförmedlingen

2009

Arbetsförmedlingen var utpekad samverkanspart i Myndigheten för yrkeshögskolans uppdrag. En första kontakt etablerades under hösten 2009 då medarbetare för det övergripande valideringsuppdraget rekryterats till Myndigheten för yrkeshögskolan. Avdelningen för Integration och etablering på Arbetsförmedlingens huvudkontor blev Myndigheten för yrkeshögskolans kontaktpunkt.

Fokus i den första kontakten myndigheterna emellan låg på att;

1. diskutera hur samverkan skulle ske och hur projektet i stora drag skulle kunna läggas upp,
2. diskutera och besluta om huvudsaklig inriktning på valideringar (yrken/branscher) och metodutveckling (fördjupad kompetenskartläggning) samt
3. identifiera övergripande roll- och ansvarsfördelning.

Samverkan under 2009 resulterade i en inriktning som i så stor utsträckning som möjligt byggde på att försöka integrera VINN-projektet i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhetsprocesser för att underlätta arbetsförmedlarens arbete och undvika projektspecifika lösningar. Arbetsförmedlingen framförde exempelvis att arbetsförmedlare skulle ha mycket lättare att hitta VINN-projektets valideringsplatser om det fanns med i Arbetsförmedlingens interna utbildningsregister där arbetsmarknadspolitiska insatser samlas. Detta var Myndigheten för yrkeshögskolan och Arbetsförmedlingen överens om vore den bästa lösningen. Det fanns även förslag att koppla ihop VINN-projektet med den utökade försöksverksamhet med etableringssamtal som Arbetsförmedlingen ansvarade för och som skulle sjasätta under våren 2010. Avsikten var att rekrytering till validering skulle kunna ske via Arbetsförmedlingen med möjlighet att hänvisa nyanlända vidare till de valideringsutförare som utsetts av Myndigheten för yrkeshögskolan.

I samråd med Arbetsförmedlingen fastslog också Myndigheten för yrkeshögskolan att det vore rimligt att genom VINN-projektet skapa möjlighet till validering inom andra yrkesområden än de som Arbetsförmedlingen redan upphandlat². Statistik eller prognoser gällande yrkesinriktning hos nyanlända fanns inte tillgängligt och kunde därför inte

---

¹ På www.valideringsinfo.se går det all läsa mer om hur validering går till inom olika branscher med etablerade valideringsmodeller.

² Under VINN-projektet hade Arbetsförmedlingen "egna" valideringsplatser inom restaurang- och storhushåll, omvårdnad, bygg (vissa yrken), CNC, transport och svets.

användas som underlag för fördelning av medel till branschorganisationer för utförande av validering.

När de gäller VINN-projektets resurser för metodutveckling (revidering av bedömningsunderlag) beslutades att fokusera på utveckling av metoder för fördjupad kompetenskartläggning som visat sig brista under *Validering till 1000*³. Dessutom beslutades att satsa resurser på språk Anpassning inom vissa branschmodeller för validering (se resultaten under avsnitt fyra).

Trots stor oklarhet gällande projektets upplägg fördelades med andra ord merparten av VINN-projektets medel under 2009 (se vidare under avsnitt 2.2). I regleringsbrevet var de specificerade för budgetåret 2009 och det var inför årsskiftet oklart om de kunde sparas för fördelning under nästkommande år.

2010

Under 2010 då en projektledare rekryterats till VINN-projektet intensifierades samverkan mellan Myndigheten för yrkeshögskolan och Arbetsförmedlingen. Fokus låg på att fastslå hur projektet praktiskt skulle genomföras. Myndigheten för yrkeshögskolan upprättade också en projektorganisation med informationsstrategi, projektplan och regelbundna stormöten mellan de branschorganisationer som ingick i projektet och representanter från Arbetsförmedlingens huvudkontor. Där diskuterades projektets utmaningar och möjliga lösningar. Myndigheten för yrkeshögskolans projektledare skickade även från och med våren 2010 via e-post ut projektuppdateringar för att hålla projektets "medlemmar" (branschorganisationerna, Arbetsförmedlingen, extern utvärderare och berörda personer inom myndigheten) uppdaterad på de diskussioner gällande projektet som pågick exempelvis mellan Arbetsförmedlingen, departementet och Myndigheten för yrkeshögskolan.

Under senvåren 2010 fick Myndigheten för yrkeshögskolan information från Arbetsförmedlingen om att det fanns ett påtagligt strukturellt hinder för ett samarbete i den form som inledningsvis hade planerats. Arbetsförmedlingens kompletterande aktörer (det vill säga de som i det här fallet skulle utföra valideringen) måste vara upphandlade enligt lagen om offentlig upphandling. Det skulle därmed förhindra Arbetsförmedlingen från att kunna anvisa arbetssökanden (nyanlända) till de utförare som Myndigheten för yrkeshögskolan utsett i enlighet med sitt uppdrag (valideringsutförare utsedda av branschorganisationer). Dessutom var projektets medel specificerade så att de fördelades som bidrag till branschorganisationerna (alltså ej med avsikt att platser skulle upphandlas).

Myndigheten för yrkeshögskolan tog då kontakt med Utbildningsdepartementet för att presentera projektets utmaningar och föra fram alternativa vägar framåt. I lägesbeskrivningen som myndigheten presenterade för departementet lyftes bland annat farhågan att projektet inte skulle validera så många som regeringen önskat. Där framhölls också ambitionen om att försöka hitta former att erbjuda nyanlända validering genom Myndigheten för yrkeshögskolan, som även efter projektet avslut skulle kunna vara hållbara. Slutligen framförde myndigheten förslag att:

1. Vidga projektets medelanvändning och tillåta att delar av de medel som vara avsatta för utförande av validering även skulle kunna användas för utbildning och metodutveckling,
2. vidga projektets målgrupper till att innefatta fler än nyanlända och
3. förlänga projektet till att även omfatta 2011.

---

³ *Validering till 1000* var ett projekt som under 2007 drevs av Valideringsdelegationen. Syftet var att enligt branschmodell validera yrkeskompetensen hos 1000 (reviderades sedan till 500) personer med utländsk kompetens.

Under tiden fortsatte även Myndigheten för yrkehögskolan och Arbetsförmedlingen sökandet efter juridiskt hållbara rekryteringsprocesser. Processen drog ut på tiden. Arbetsförmedlingen hade även problem med att få en intern samsyn kring hanteringen av VINN-projektet. Stora ansträngningar gjordes dock från flera medarbetare hos Arbetsförmedlingen för att hitta hållbara samverkansformer.

Under början på hösten gavs Myndigheten för yrkehögskolan beskedet att vidgning av projektets medelanvändning och målgrupp inte skulle ske. Däremot skulle projektet förlängas till att även omfatta 2011.

Samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Myndigheten för yrkehögskolan fortsatte med hög intensitet. Avstämningsmöten på Arbetsförmedlingen huvudkontor ägde rum varannan vecka.

Under senhösten 2010 stod det klart att rekrytering av arbetssökande nyanlända till VINN-projektets valideringsplatser skulle vara möjlig men att VINN-projektet inte skulle kunna integreras i Arbetsförmedlingens ordinarie arbetsprocesser. Valideringsplatserna inom VINN-projektet kunde exempelvis inte finnas med i Arbetsförmedlingens utbildningsregister och det krävdes särskilda avtal för att säkerställa individens försörjning och försäkringskydd under valideringen. Detta hade huvudsakligen att göra med upphandlingsproblematiken som nämnts tidigare. I VINN-projektet skulle också olika typer av beslut behöva fattas för nyanlända med olika försörjningslösningar (t.ex. introduktionsersättning eller etableringsersättning). För denna speciella ärendegång behövde Arbetsförmedlingen även ta fram särskilda blanketter för överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkehögskolan, valideringsutföraren och kommunen (i de fall de stod för individens försörjning under valideringen). Detta medförde i sin tur ytterligare extraarbete i form av utveckling och kvalitetssäkring av blanketter för de särskilda överenskommelser som skulle behövas för valideringar inom VINN-projektet.

2011

I januari 2011 var alla praktiska förberedelser klara för att sjösätta projektet och slutligen kunna börja erbjuda nyanlända validering inom de 16 branscher till vilka Myndigheten för yrkehögskolan redan 2009 fördelat medel för utförande av validering (läs vidare i nästkommande avsnitt). Från och med den första februari 2011 har arbetsförmedlare kunnat erbjuda nyanlända validering inom VINN-projektets valideringsplatser.

2.2 Resursfördelning

Under 2009 fördelades alla de utvecklingsmedel, utvärderingsresurser och pengar för utförande av validering som stod till VINN-projektets förfogande för just budgetåret 2009. Det var vid bidragsfördelningen 2009 oklart om avsatta medel under 2009 skulle kunna sparas till nästkommande budgetår.

2.2.1 Medel för utförande av validering

Inom en nationell struktur för validering finns i dagsläget ett 30-tal branschorganisationer med utarbetade modeller för hur validering ska gå till inom deras bransch. Alla branschmodeller finns samlade på www.valideringsinfo.se.

Efter samråd med Arbetsförmedlingen och efter tillvaratagande av resultat från *Validering till 1000* fördelades bidrag för utförande av validering i enlighet med tabellen nedan. I bidragsfördelningen försökte en rimlighetsbedömning göras gällande vilka yrken som kunde förväntas vara relevanta för nyanlända att valideras mot. Denna fördelning av medel innebar att Arbetsförmedlingens tillgång till validering breddades då VINN-

projektets valideringsplatser var inom andra branscher och områden än inom de där Arbetsförmedlingen själv upphandlat validering.

Organisation	Bransch/Yrke	Medelfördelning
Almega/SRY	Lokalvård	900 000
Elinstallatörernas Riksorganisation (EIO)	El/installation	300 000
Fastighetsbranschens utbildningsnämnd	Fastighet	450 000
Frisörföretagarna	Frisör	300 000
Föreningen underhållsteknik (UTEK)	Underhåll	150 000
Hantverkarnas Riksorganisation	Övr. hantverk	400 000
Installatörernas Utbildningscentrum (IUC)	VVS/montörer	150 000
Lantbrukarnas Riksförbund	Lantbruk	300 000
Livsmedelsföretagen	Bageri/konditor	200 000
Motorbranschens Yrkesnämnd (MYN)	Motorverkstad	500 000
Måleriföretagen	Måleri	100 000
Plåt & Vent Yrkesnämnd	Plåt/vent	50 000
Trä- och Möbelindustriförbundet	Träindustri	600 000
Svensk Energi	El/distribution	150 000
Svensk Handel Kunskap	Detaljhandel	1 400 000
Swerea/Industriell FoU	Gjuteri	50 000
		6 000 000

Med en snittkostnad på 15 000 kronor per validering skulle avsatta medel räcka till cirka 400 valideringar.⁴

2.2.2 Medel för utveckling av verktyg och metoder för validering

Inom ramen för VINN-projektet fördelades också 2 MSEK i syfte att vidareutveckla bedömningsunderlagen i branschernas modeller för validering. Information om möjligheten att ansöka om medel gick ut vid Myndigheten för yrkeshögskolans bransch nätverk där de branschorganisationer som utvecklats och håller på att utveckla valideringsmodeller ingår. Totalt inkom fem branscher (varav en ansökan i samverkan mellan flera branscher) med ansökningar om utvecklingsprojekt. De äskade medlen överskred de 2 MSEK som myndigheten hade till sitt förfogande.

Myndigheten för yrkeshögskolan valde då att prioritera utveckling som skulle öka kvaliteten i branschernas fördjupade kompetenskartläggning (här pekade också Valideringsdelegationen på utvecklingspotential) och utveckling som innebar bland annat en språklig anpassning för målgruppen nyanlända invandrare.

I slutet av 2009 skedde fördelningen av utvecklingsmedel på följande sätt:

Byggnadsindustrins Yrkesnämnd (BYN) äskade 950 000 kr och beviljades 400 000 kr för utveckling av webbportal för validering och uppdatering av målbeskrivningar i sin frågebänk. De fick också medel för att övergå från ett manuellt till ett digitalt testverktyg med koppling till elev/lärlingsregister för att på så sätt öka tillgängligheten på validering.

⁴ För vissa branscher har moms betalats på utförda valideringar då de använt sig av externa valideringsutförare.

Svensk Handel Kunskap äskade 1,23 MSEK och beviljades 400 000 kr att utveckla ett webbaserat valideringsverktyg (fördjupad kompetenskartläggning) för yrkesrollerna butikssäljare och butiksledare.

Servicebranschens Yrkesnämnd (SRY) äskade och beviljades 200 000 kr för utveckling av branschens modell för validering med fokus på fördjupad kompetenskartläggning, stöd för språksvaga grupper samt ett breddat utförarnätverk.

Industriarbetsgivarna äskade 150 000 kr och erhöll (via svenska Gjuteriföreningens forsknings- och utbildningsinstitut **Swecast**) efter en vidareutveckling av sin ansökan 600 000 kr för att gemensamt utveckla ett sektorsöverskridande frågebatteri för industrisektorn. Projektet utfördes i samverkan mellan Industriarbetsgivarna, Swecast, Skärteknikcentrum, Föreningen Underhållsteknik (UTEK) samt Trä- och Möbelindustriförbundet

Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd (TYA) äskade 830 000 kr och erhöll 400 000 kr för att tillgängliggöra generell/fördjupad kartläggning på webben med översättningar. De fick också medel för att utöka sin valideringsmodell till att innefatta fler yrkesroller samt ta fram ett utbildningspaket för valideringsledare.

2.2.3 Medel för uppföljning och utvärdering

I regeringsuppdraget fanns även medel öronmärkta för uppföljning och utvärdering av VINN-projektet. Vid projektstart 2009 anlätades Göteborgs Universitet (Handelshögskolan) och lektor Andreas Diedrich för fortlöpande uppföljning och utvärdering av VINN-projektet. Diedrich anlätades med anledning av hans erfarenhet som utvärderare av *Validering till 1000*. Då verksamheten förlängdes utökade också uppföljningens omfattning från 800 000 SEK till 1 MSEK. Uppdragstiden förlängdes också. Den externa utvärderingen av projektet lämnades in till Myndigheten för yrkeshögskolan den 30 november 2011 och finns som bilaga till denna slutrapport.

2.3 Avslutande reflektioner avseende planering av uppdraget

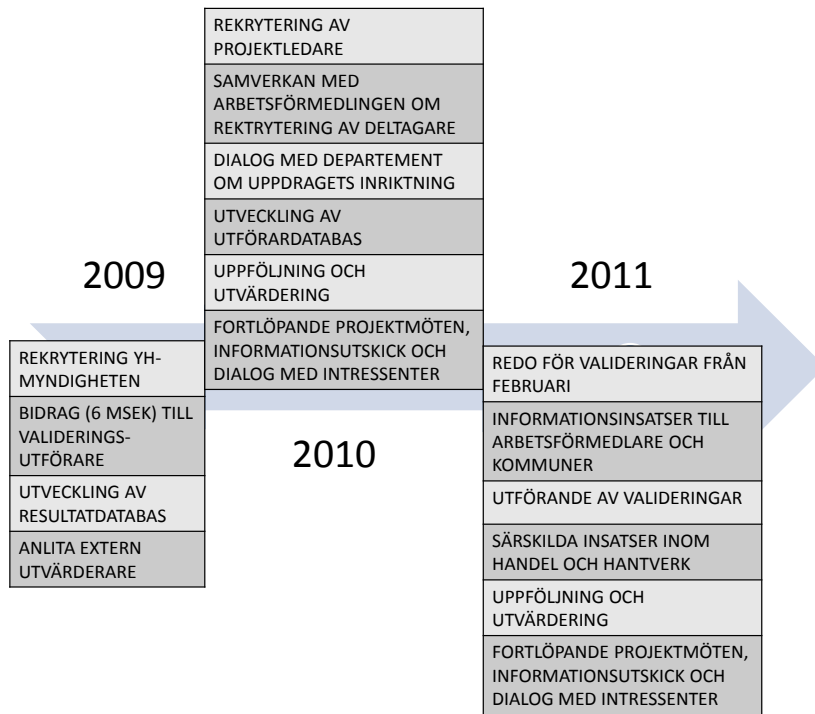
Sammantaget tog planeringen av uppdraget betydligt mer tid än vad som kunde förutses. Det försvårade resursplaneringen för samtliga inblandade aktörer och medförde ökade administrativa kostnader för bland annat möten mellan branschorganisationer, Arbetsförmedlingen och Myndigheten för Yrkeshögskolan. Konstruktionen av uppdraget tvingade också fram en mycket projektspecifik valideringssamverkan som inte kommer att bli långsiktigt hållbar. I vissa hänseenden kunde också Myndigheten för yrkeshögskolan ha agerat annorlunda. Hade omfattningen av upphandlingsproblematiken stått klar tidigare hade alternativa rekryteringsvägar för nyanlända kunnat utforskas vidare. När det gäller informationsspridning hade den nu med facit i hand behövt vara mer omfattande. Ett problem hade dock varit den detaljerade styrningen av projektets medel (öronmärkt för ersättning för utförande av validering).

Med facit i hand hade det varit önskvärt att Utbildningsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet bättre borde ha samordnat uppdragets utformande och även gett samma samverkansuppdrag till Arbetsförmedlingen som Myndigheten för yrkeshögskolan fick i sitt regleringsbrev. Det hade påskyndat projektets genomförande, höjt prioriteringen för projektet hos Arbetsförmedlingen och förhoppningsvis medverkat till att stärka branschorganisationers förtroende för statens engagemang och ansvarstagande i valideringsfrågan.

3 Projektorganisation och insatser

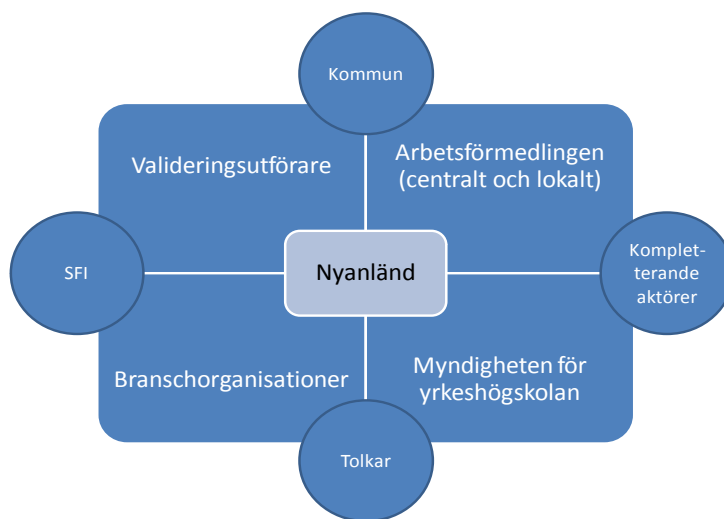
3.1 Milstolpar i projektet

Nedan följer en sammanfattande bild av milstolpar i projektet. Därefter följer en mer utförlig beskrivning om projektets förutsättningar och genomförande.

3.2 Roll- och ansvarsfördelning

Projektet har bestått av en rad aktörer som alla behövt samverka i både planering och genomförande. Nedan visas en bild av de huvudsakliga aktörerna i projektet.

I stora drag har ärendeflödet i processen fungerat så att en arbetsförmedlare identifierat en nyanländ som bedöms vara betjänt av validering inom VINN-projektet. Arbetsförmedlaren tar kontakt med projektledaren på Myndigheten för yrkeshögskolan och frågar hur de ska gå tillväga för att "anmäla" eller diskutera möjligheten till validering

med sin sökande. Projektledaren på myndigheten har då uppmanat arbetsförmedlaren att skicka in en sökandepresentation om personen är intresserad av validering. Efter en övergripande check av den sökandes bakgrund har projektledaren sedan kontaktat en lämplig branschorganisation eller utförare. Utföraren har sedan uppmanats kontakta ansvarig arbetsförmedlare för planering av valideringen. När valideringen väl planerats har arbetsförmedlaren varit ansvarig för att fylla i blanketten "Överenskommelse om validering" och skicka in till Myndigheten för yrkeshögskolan. Arbetsförmedlaren har också uppmanats att anlita tolk om det skulle behövas för valideringen. Valideringsutföraren har i sin tur ansvarat för att utföra validering i enlighet med branschens valideringsmodell, dokumentera resultatet och muntligen och skriftligen återkoppla till både validanden och ansvarig arbetsförmedlare. Efter valideringen ska också branschorganisationen eller valideringsutföraren registrera resultatet i Myndigheten för yrkeshögskolans resultatdatabas.

Sammanfattningsvis har den övergripande roll- och ansvarsfördelning i VINN-projektet sett ut så här:

Myndigheten för yrkeshögskolan:

- Huvudansvarig för VINN-projektet (ledning, styrning, återrapportering)
- Ansvar för avtal och kontakt med branschorganisationer
- Ansvarig för framtagande och underhåll av projektwebbsida (www.valideringsinfo.se/VINN) och informationsinsatser
- Ansvar för att lösa tolkfrågan i de situationer som Arbetsförmedlingen inte kunnat göra det
- Ansvar för databas för valideringsutförare och registrering av valideringsresultat

Arbetsförmedlingen:

- Ansvar för intern informationsspridning (exempelvis på Intranät och i handläggarsstödet)
- Ansvar för stöd till arbetsförmedlare gällande projektet
- Ansvar för "rekrytering" av nyanlända till valideringsplatserna inom VINN-projektet
- Ansvar för ifyllande av blanketten "Överenskommelse om validering"
- Ansvar för att informera individen om valideringen (sätta rätt förväntningar)
- Initialt ansvar för bokning av tolk (samt för tolkkostnaden)
- Ansvarig för tillvaratagande av valideringens resultat (exempelvis i form matchning/vidare utbildning) och ytterligare vägledning för den nyanlända/nyanlände

Branschorganisationer:

- Ansvar för att utse/kvalitetssäkra valideringsutförare
- Ansvar för kontakt med valideringsutförare

Valideringsutförare:

- Ansvarig för genomförande av validering enligt branschmodell
- Ansvar för registrering av valideringens resultat i resultatdatabasen
- Ansvarig för dokumentation och muntlig och skriftlig återkoppling till validand och beställare (arbetsförmedlare)

Som sammanställningen visar har projektet krävt mycket samordning på grund av mängden inblandade aktörer. En central slutsats är att Myndigheten för yrkeshögskolan, likväl som de branschorganisationer som inte själva är utförare inte borde vara så operativa i liknande typer av valideringsprojekt och insatser. Arbetsförmedlingen måste på sikt ha en mer direkt kontakt och kunna lägga beställningar direkt till branschens valideringsutförare utan Myndigheten för yrkeshögskolans inkoppling. Under hela verksamhetstiden har regelbundna projektmöten hållits mellan Arbetsförmedlingen, branschorganisationerna och Myndigheten för yrkeshögskolan.

3.3 Branschernas utförarnätverk

I uppdragsbeskrivning för VINN-projektet uppgavs det att valideringsutförare skulle vara branschorganisationerna själva eller aktörer som getts mandat av branschorganisationerna att utföra validering enligt branschens modell.

Hur utförarnätverken sett ut hos de 16 branscher som ingått i VINN-projektet har varierat kraftigt. Någon – exempelvis Svensk Handel Kunskap och UTEK har själva varit de som validerat i projektet men varit mobila och kunnat utföra på flera orter i landet. Flera branscher har haft ett relativt begränsat utförarnätverk, exempelvis motorbranschen, VVS-branschen (en utförare vardera) och Trä- och möbelindustrin (två utförare) medan andra inte har fasta utförare utan försöker hitta lämpliga aktörer för varje enskilt ärende (Hantverkarnas Riksorganisation). Frisörföretagaren, Måleribranschen, Städ- och Service samt EI är exempel på branscher som har ett relativt brett utförarnätverk med god geografisk täckning.

Det har också funnits stora skillnader gällande vanan att validera hos de olika utförarna. VINN-projektet har för några utgjort premiären för validering enligt branschmodell medan andra har "varit med länge" och validerat kontinuerligt under en längre tid. Vissa utförare validerade aktivt under exempelvis *Validering till 1000* men har haft uppehåll sedan dess.

Kapaciteten har också varierat markant hos utförarna. En del har fortlöpande kunnat ta emot de ärenden som kommit till dem medan andra upplevt det som utmanande att få sina ärenden gjorda under projektiden.

Slutligen har också responsiviteten och vanan att arbeta i en beställar- och utförarorganisation varierat hos både branscher och utförare. En del har direkt tagit tag i ärenden som skickats till dem medan andra haft långa ställtider både gällande att ta kontakt med arbetsförmedlare och börja planera valideringen likväl som tiden från beställning fram till att valideringen kunnat påbörjas.

3.4 Tolkar

Majoriteten av de nyanlända vars yrkeskunskaper validerats i projektet har ännu inte hunnit lära sig tillräckligt bra svenska för att själv kunna kommunicera sina kompetenser och förstå instruktioner eller teoretiska tester eller självskattningar. Därför har tolkar ofta anlåtats för att vara med vid valideringstillfället eller vid information om valideringen. Önskvärt har varit att Arbetsförmedlingen tagit ansvar för bokning av tolk och kostnaden för tolkinsatser i samband med valideringen. Inställningen till att ta denna kostnad har varierat mellan olika Arbetsförmedlingar. I projektet har då följande ställningstagande gjorts: Kostnaden för tolk ska inte vara det som hindrar genomförande av validering. I de fall som Arbetsförmedlingen inte kunnat stå för tolkkostnaden har de medel som fördelats till branscherna för utförande av validering även använts för att bekosta tolken.

3.5 Informationsinsatser

Under januari till oktober 2011 har en rad olika informationsinsatser gjorts för att nå ut med information om VINN-projektet till relevanta intressenter. Arbetsförmedlare, kommunhandläggare och medarbetare inom Svenska för invandrare (SFI) sågs som huvudsakliga målgrupper. Nedan följer några av de huvudsakliga informationsinsatserna inom VINN-projektet:

Informationsinsatser VINN-projektet
Egen webbsida (www.valideringsinfo.se/VINN)
Marknadsföring på www.valideringsinfo.se
Informationsblad framtaget som spridits vid externa och interna konferenser, seminarier och möten både hos Arbetsförmedlingen och Myndigheten för yrkeshögskolan
Information på Arbetsförmedlingens intranät (och i det interna handläggarstödet)
Informationsmöte med Arbetsförmedlingen sakområdeexperter för etableringsreformen
Flertalet utskick till kommuner och SFI-anordnader i storstadsregionerna (där flest nyanlända och valideringsutförare funnits)
Medverkan vid rekryteringsmessa för nyanlända
Ett 10-tal informationsmöten på Arbetsförmedlingar med många nyanlända (Stockholmsområdet)
Flera "ambassadörer" för projektet på Arbetsförmedling, branschorganisationer och inom Myndigheten för yrkeshögskolan

Arbetsförmedlingen framför att projektet möjligen hade kunnat få större genomslag om branscherna fått möjlighet att presentera sig för sökande och arbetsförmedlare och informera om minsta möjliga kriterier för att bli anställningsbar. Kännedomen om projektet hade då kunna öka. Ett problem i sammanhanget var dock projektets budget där stor del av projektmedlen var öronmärkta för ersättning till utförande av validering.

4 Resultat

Resultaten från VINN-projektet har både kunnat sammanställas med hjälp av de återrapporteringar som varje medverkan bransch kommit in med samt med hjälp av den externa utvärderingen. I november bjöds också arbetsförmedlare och utförare som varit med och lotsat nyanlända till VINN-projektets valideringsplatser respektive utfört valideringarna, in till en uppföljningsdag. Diskussionerna och slutsatserna från den dagen har också varit viktiga för sammanställningen av detta resultatavsnitt. Slutligen har även alla de samtal som Myndigheten för yrkeshögskolan haft med arbetsförmedlare, kommunhandläggare och Arbetsförmedlingens kompletterande aktörer gett ytterligare möjligheter att dra slutsatser om involverade aktörers upplevelse av VINN-projektet och av projektets resultat.

Sammanfattningsvis är knappast det huvudsakliga resultatet från VINN-projektet de 160-tal valideringar som genomförts. Projektet kanske främst har bidragit till en ökad förståelse för komplexiteten gällande tidig validering och av nyanländas yrkeskompetens och vikten av en tydlig och smidig roll- och ansvarsfördelning då validering används som arbetsmarknadspolitiskt instrument. Dessa lärdomar diskuteras mer utförligt i rapportens avslutande kapitel.

4.1 Efterfrågan på validering av nyanländas yrkeskompetens

VINN-projektet har haft kapacitet att genomföra cirka 400 valideringar med ett snittpris på 15 000 kr inklusive administrationen kring valideringen. Ungefär hälften av de resurser som var avsatta för utförande av validering har nyttjats. Efterfrågan på valideringar inom VINN-projektet har sammanfattningsvis inte varit så stor som förväntat. Efterfrågan har också varierat kraftigt mellan olika branscher.

Orsaken till detta är svår att med exakthet fastslå. Nedan följer en sammanställning av de troligaste orsakerna till den begränsade efterfrågan på valideringar inom VINN-projektet:

1. **Det har varit svårt att nå ut med information vilket medfört att arbetsförmedlare i begränsad utsträckning känt till VINN-projektet.** I en period där många arbetsförmedlare varit upptagna av att sätta sig in i en helt ny reform (etableringsreformen) har det varit svårt att nå ut med information om projektet. Projektet har generellt sett haft svårt att nå ut till de lokala arbetsförmedlingarna (och arbetsförmedlare). Att VINN-projektets valideringsplatser inte kunde läggas in i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhetssystem (främst utbildningsregistret som samlar alla tillgängliga arbetsmarknadspolitiska insatser) har också gjort det svårt för arbetsförmedlare att hitta till projektet. Att många Arbetsförmedlingar och arbetsförmedlare inte hört talas om projektet har vid upprepade gånger bekräftats under hela projektiden.
2. **VINN-projektets ”krånglighet” och det varierande utförarnätverket har gjort validering svårtillgängligt för vissa orter och inom vissa branscher.** Projektets organisering har också sannolikt påverkat nyttjandet av valideringsplatser. ”Anvisningen” av en nyanländ till VINN-projektets valideringsplatser har för det första behövt ske på andra sätt än vad arbetsförmedlare är vana vid. Detta på grund av den upphandlingsproblematik som redogjorts för i avsnitt två. För det andra har valideringen varit svår att paketera och planera. För vissa branscher (exempelvis frisör) är valideringens omfattning tydlig. För de allra flesta yrken och branscher påverkas dock valideringens längd av resultatet från den fördjupade kompetenskartläggningen. Det är efter den som beslut fattas om det är lämpligt att fortsätta valideringen. Variationen i upplägg och obestämbarheten i valideringens längd har gjort att det ibland varit svårt att planera in valideringen bland den nyanländas andra aktiviteter. Avslutningsvis har också det begränsade utförarnätverket inom vissa branscher (exempelvis bilmekaniker, trä- och möbel samt hantverk) gjort

valideringen otillgänglig och tidsmässigt mer omfattande och dyrare än vad som bedömts som rimligt.

3. **Nyanlända har många gånger en splittrad eller för begränsad yrkesbakgrund som inte kan "fångas" i branschmodellernas yrkesspecificerade validering.** En annan anledning till att VINN-projektets platser nyttjats i relativt begränsad utsträckning kan bero på hur kompetensen ser ut hos målgruppen. Många nyanlända har en helt annan yrkes- och utbildningsbakgrund än vad de yrken som kunnat valideras inom projektet förutsätter. Utbildningsnivån har också många gånger varit låg – mer än hälften har en utbildning som motsvarar lägre än grundskola i Sverige. I dessa fall har kanske utbildning bedömts vara en mer effektivt och långsiktigt verksam etableringsinsats än validering. Det skulle exempelvis kunna förklara att inga valideringar utförts inom områden som gjuteri, plåt- och ventilation eller energi.
4. **Bristen på anpassade utbildningsinsatser för att nyttiggöra valideringens resultat.** Många handläggare har vittnat om en viss uppgivenhet inför de bristande möjligheterna att kompletta valideringen med individanpassade arbetsmarknadspolitiska utbildningsinsatser. När valideringsinsatsen inte leder till en hel yrkeskvalifikation och det inte finns relevanta utbildningsinsatser att anvisa till, kan effekten av en "branschvalidering" bli negativ för individen. Förväntningar om att komma ut i jobb infrias inte och motivationen och drivkraften hos den sökande kan minska. Arbetsförmedlare skulle med denna argumentation kunna vara skeptiska att satsa på validering om de inte känner att det kan mötas upp med lämpliga kompletteringsinsatser.
5. **Arbetsförmedlares kompetens gällande valideringen och bedömningen av dess nödvändighet/effektivitet varierar.** En annan orsak till den begränsade användningen av VINN-projektets valideringsplatser kan vara arbetsförmedlares begränsade kompetens gällande hur validering kan användas som arbetsmarknadspolitisk insats. Här bekräftar Arbetsförmedlingen att den generella kompetensnivån behöver stärkas. En annan slutsats kan också vara att det finns arbetsförmedlare med mycket god kompetens inom valideringsområdet. De kan då ha gjort bedömningen att validering enligt branschmodell inte varit en effektiv eller nödvändig insats för att underlätta den nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Det skulle exempelvis kunna vara förklaringen till skillnaderna i efterfrågan på validering mellan olika branscher. Elektriker, målare och bilmekaniker är exempel på områden där arbetsförmedlares naturliga efterfrågan på valideringar varit störst. Det är troligtvis starkt förknippat med att det inom dessa branscher finns tydliga yrkeskrav eller yrkesbevis som många gånger är en förutsättning för att vara anställningsbar. För andra branscher såsom städ- och service och handel går det att få anställning utan dokumenterade yrkeskompetenser. Det kan vara orsaken till en mer begränsad naturlig efterfrågan på validering inom dessa området. Skillnaden i efterfrågan på validering mellan olika branscher kan också ha att göra med hur länge möjligheterna till branschvalidering funnits för yrket. Branschmodellerna för validering inom städ och service och fastighetskötare är exempelvis helt nya vilket också gör att kännedomen om dem kan förväntas ha varit låg.

4.2 Branschvalidering av nyanländas yrkeskompetens

En tydlig förutsättning för VINN-projektet var att validering inom projektet skulle ske enligt de branschmodeller som utarbetats av centrala branschorganisationer under och efter Valideringsdelegationens tid. Utförare skulle enligt uppdraget vara aktörer som branschen utsett eller godkänt.

Fem huvudsakliga områden bör med anledning av detta belysas utifrån erfarenheterna gjorda inom VINN-projektet:

- 1. Endast en handfull branscher inom VINN-projektet har tidigare genomfört en större mängd valideringar i enlighet med sin branschmodell vilket medför begränsad erfarenhet av att omsätta modellerna i praktiken.** För vissa branscher har med andra ord VINN-projektet inneburit första chansen att i praktiken sjösätta sina branschmodeller. Det har medfört att valideringspraxis fått utvecklats efter hand och utförandet av valideringen fått anpassats under den faktiska valideringen. Många branschmodeller tycks ha en god kapacitet att genomföra "fullständiga valideringar" men har mindre beredskap att genomföra valideringar för personer som har kompetens inom några av de områden som yrket omfattar och kanske samtidigt helt saknar erfarenhet inom andra. Slutsatsen är att många valideringsutförare behövt hitta egna lösningar eller göra avsteg från branschmodellen för att genomföra en validering inom VINN-projektet. Det kan därför ifrågasättas huruvida själva modellerna inom ramen för VINN-projektet fungerat som den kvalitetsgarant som de var tänkta att göra. Valideringssituationerna har många gånger krävt en mycket högre grad av flexibilitet (exempelvis gällande användande av metoder) än vad modellen föreskriver.
- 2. Yrkesorientering har varit en central del av valideringen för nyanlända.** I de valideringar som genomförts inom projektet har yrkesorientering visat sig vara en central och uppskattad del. Valideringen kan för den nyanlända personen vara första mötet med en yrkesman/yrkeskvinna i Sverige. Att få en beskrivning av hur branschen fungerar i Sverige och genom vilka vägar man kan komma in i branschen tycks har varit en uppskattad, men inte specificerad, del av valideringen.
- 3. Branschmodellerna är relativt språkintensiva (innehåller både teoretiska och praktiska delar) och fungerar i sin helhet dåligt för nyanlända med mycket begränsade svenskkunskaper.** De flesta branschmodellerna för validering innehåller både praktiska och teoretiska moment. Detta har utgjort en stor utmaning för valideringsutförare som ska utföra valideringar inom ramen för projektet. Tolkar har givetvis använts flitigt men för teoretiska prov eller självskattningar ändras tolkens roll till rollen som översättare. Vid flervalfrågor ligger svarsalternativ många gånger så nära varandra att språknyanserna blir helt avgörande för utfallet. Det förutsätter extremt mycket från medverkande tolkar och tenderar att resultera i en valideringssituation där validanden och tolken snarast arbetar som ett team⁵. Tolkproblematiken är också påtaglig för moment där validanden ska låtsas agera exempelvis gentemot kund. Sådana moment har helt eliminerats inom projektet. För längre valideringar blir också tolkkostnaden betydande i förhållande till själva valideringskostnaden. Sammantaget har användandet av branschernas modeller medfört problem för validering av personer som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket.
- 4. Branschorganisationernas ansvarstagande och intresse att vidareutveckla validering inom sin bransch samt kvalitetssäkra utförandet av valideringen påverkar väsentligen valideringens kvalitet.** Som framgått ovan har det genom VINN-projektet blivit tydligt att validering fungerar olika väl inom olika branscher. Att valideringarna utförs på olika sätt är naturligt med tanke på olika branschers beskaffenhet och också en av grundtankarna bakom att låta branschorganisationer fastslå hur validering ska se ut och vilka som är lämpade att utföra valideringen enligt branschens modell. Med det sagt är det tydligt att kvaliteten i valideringspraxis varierar mellan olika branscher och att likvärdigheten är bristande. De centrala branschorganisationernas intresse att vidareutveckla och kvalitetssäkra den validering som sker inom branschen påverkar väsentligen valideringens kvalitet. Det är därför av vikt att tydliggöra de

---

⁵ Problematiken tas upp med utförligt i den externa utvärderingen av VINN-projektet.

krav som ställs på vad som får betecknas ”branschmodell för validering” och fortlöpande följa upp att branschens intentioner med valideringen också efterlevs i praktiken.

- 5. Branschintresset att nyttja valideringsmodellerna som rekryteringsinstrument.** Branschmodellerna har sin största styrka i att validera individer som står nära arbetsmarknaden, t ex för omställningsändamål, karriärväxling, kompetensutveckling av personal mm. I de branscher där validering med detta syfte har kommit igång lever valideringsmodellerna av egen kraft och kan vid behov nyttjas även för målgrupper som står längre från arbetsmarknaden. Valideringsmodellerna som inte aktivt används av arbetsgivare inom branschen är å andra sidan beroende av offentligt finansierade projekt och verksamheter för att ”leva vidare”. Fokus går idag mot att i statliga insatser prioritera valideringsinsatser för målgrupper som står längst från arbetsmarknaden där branschens rekryteringsintresse är begränsat – åtminstone i ett kortsiktigt perspektiv. I VINN-projektet har det visat sig att denna osäkerhet gällande statens ambitioner med branschvalideringar riskerar att leda till ett minskat intresse, eller åtminstone ett försvagat underlag för branscherna att förvalta sina modeller och utveckla sina utförarnätverk.

4.3 Genomförda valideringar – antal, omfattning och resultat

Drygt 160 valideringar har genomförts inom ramen för projektet. Antalet valideringar fördelar sig enligt tabellen nedan.

Organisation	Utförare	Ort/Orter	Antal
Almega/SRY	Mats Ohlsson, MOSAB	Stockholm	3
Elinstallatörernas Riksorganisation (EIO)	Stockholms Tekniska Institut, ETG-gymnasiet och Lernia Malmö	Stockholm, Nyköping, Malmö	13
Fastighetsbranschens utbildningsnämnd			0
Frisörföretagarna	Frisörföretagarnas Utbildningsnämnder i Stockholm, Örebro (och Örnsköldsvik)	Stockholm, Örebro, (Örnsköldsvik)	4
Föreningen underhållsteknik			0
Hantverkarnas Riksorganisation	Hantverksakademien	Stockholm	19
Installatörernas Utbildningscentrum (IUC)	Föreningen Underhållsteknik	Strängnäs, Nyköping och Södertälje	4
Lantbrukarnas Riksförbund			0
Livsmedelsföretagen	Sveriges Bagare och Konditorer	Örebro	1
Motorbranschens Yrkesnämnd (MYN)	Botkyrka kommun, Arbets- och kompetenscenter.	Tumba samt Göteborg, Ulricehamn och Växjö på distans	12
Måleriföretagen	Kista gymnasium och Tullängsskolan	Kista och Örebro	5
Plåt & Vent Yrkesnämnd			0
Trä- och Möbelindustriförbundet	TTC-utbildning	Tibro	2
Svensk Energi			0
Svensk Handel Kunskap	Svensk Handel Kunskap	Stockholmstrakten	98
Swerea/Industriell FoU			0
			161

Inom fastighetsbranschen, gjuteri, plåtslageri, VVS, naturbruk och energi blev inga valideringar gjorda. Inom dessa områden saknades efterfrågan på valideringar.

Anledningen till att flest valideringar genomförts inom handel och hantverk är att särskilda initiativ tagits för att komma igång med validering inom dessa branscher. Inom handel har branschen själv varit aktiv i sin marknadsföring mot Arbetsförmedlingar och jobbtorg. Inom hantverk gjordes en särskild satsning på att validera många av de nyanlända i Södertälje som är klassificerade som guldsmeder i Arbetsförmedlingens verksamhetssystem. Inom bilmekaniker har efterfrågan på valideringar varit större än kapaciteten att utföra valideringar.

Det ska betonas att det är vanskligt att räkna antal genomförda valideringar. Det blir ett relativt intetsägande mått då omfattning på en validering kan variera avsevärt. Den kan innefatta allt ifrån en fördjupad kompetenskartläggning till ett erkännande av kompetenser motsvarande ett "fullt" yrkesbevis.

Det är viktigt att betona att valideringarna inom projektet i nästan samtliga fall inneburit fördjupade kompetenskartläggningar motsvarande en insats på mellan en halv till tre dagar. "Fullständiga valideringar" – d v s valideringar där kompetens motsvarande branschens fulla yrkesroll bedömts har bara i några enstaka fall ägt rum inom VINN-projektet. Detta beror delvis på att valideringsutförarna vid den fördjupade kompetenskartläggningen inte har kunnat identifiera tillräcklig yrkeskompetens för att motivera vidare validering. Det kan i sin tur ha sin grund i att nyanländas kompetens inte kunnat fångas genom branschvalidering eller att kompetensen bedömts som för bristfällig för att det ska vara givande att gå vidare med valideringen. Bristande svenskkunskaper har också satt hinder för längre valideringsinsatser.

Sammantaget innebär det att valideringarna många gånger resulterat i påtagliga kompletteringsbehov. Dessa har exempelvis blivit uttryckta i rekommendationer om utbildningar, praktik eller andra insatser.

Hur resultatet av valideringarna dokumenterats och hur återkopplingen sett ut från valideringsutföraren till den som validerats och till ansvarig arbetsförmedlare har också varierat avsevärt. Vissa branscher har mycket tydliga mallar för dokumentation och det framgår både hur intyg från en genomförd kompetenskartläggning respektive ett kompletteringsutlåtande ska formuleras. För andra branscher är dokumentationsprocessen mer vag. Det har i dessa fall varit upp till ansvarig valideringsutförare att avgöra hur resultatet bäst ska dokumenteras.

Resultatet är sammantaget en dokumentation och återkoppling som på en övergripande nivå brister i likvärdighet och inom vissa branscher även brustit i kvalitet. Slutsatsen är att vissa branscher – inom ramen för sina branschmodeller – behöver tydliggöra hur resultatet från en validering, oavsett hur omfattande den blir, ska dokumenteras och hur återkoppling ska se ut till validand respektive beställaren.

4.4 Medverkande branschorganisationers återrapportering

Alla de 16 branschorganisationer som deltagit i projektet har också lämnat in separata återrapportering och fört fram sina reflektioner gällande projektet. De branscher som inte genomfört några valideringar har endast lämnat in en mycket kortfattat redogörelse.

Många av slutsatserna som lyfts av branschorganisationer är desamma som förts fram i denna slutrapport.

Bland positiva resultat lyfter de fram att personen som validerats upplevt det som givande att få en bättre förståelse för de krav som ställs på yrket i Sverige (yrkesorientering). Många har också sett det som mest givande att fokusera på den fördjupade kompetenskartläggningen inom validering. Ytterligare valideringsinsatser hade varit mycket resurskrävande och knappast lyckats fånga upp kompetenser som individen själv har svårt att hävda.

Kritik framförs också. Branscherna lyfter exempelvis fram problematiken med att validera personer som ännu inte haft tid att lära sig svenska. De för också fram kritik gällande tolkarna de använt i valideringarna. Kvaliteteten har varierat avsevärt.

Så gott som alla branscher uttrycker också att projektet varit administrativt krävande. Många utförare upplever exempelvis kontakterna med Arbetsförmedlingen som "tungrodda". Arbetsförmedlare kan vara svåra att få tag i. Det har varit oklart gällande vem som ibland ska göra vad i projektet och kommunikationen om projektets "spelregler" har varit svåra att ta till sig för alla involverade. Flera branscher har även varit kritiska till tidspresen i projektet.

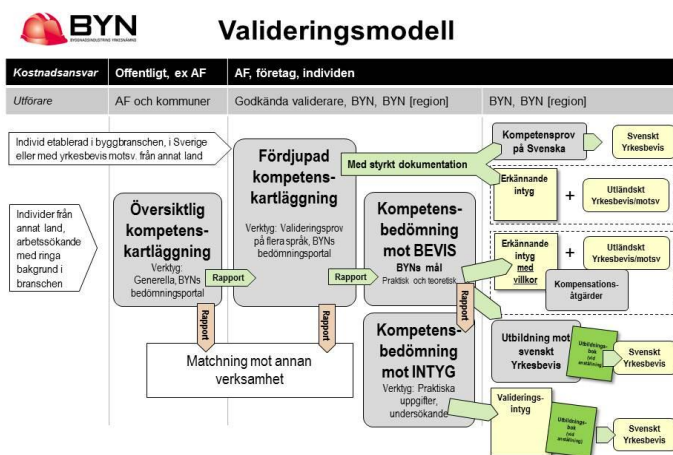
Slutligen framhåller en del branscher att deras involvering i projektet inte främst handlat om att på kort sikt främja rekryteringen inom branschen. Många nyanlända upplevs behöva bättra på sina svenskkunskaper innan de är anställningsbara. Projektet har därför snarare uppfattats som en samhällsinsats där de bidragit med sin yrkesspecifika kompetens. Flera branschorganisationer framhåller sammanfattningsvis vikten av att i framtida insatser där validering ska göras enligt branschmodell inte enbart fokusera på grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden.

4.5 Utveckling av verktyg och metoder för validering

Nedan följer en beskrivning av vad utvecklingen av bedömningsunderlag och framtagande av en databas för valideringsmodeller och valideringsutförare resulterat i.

4.5.1 Utveckling av valideringsmodeller (bedömningsunderlag)

Byggnadsindustrins Yrkesnämnds (BYN) metodutveckling hade fokus på att komplettera den befintliga modellen med bedömning av utländska yrkeskvalifikationer inom byggindustrin. Detta har bland annat resulterat i BYNs bedömningsportal (<http://www.byn.se/byn/validering/byns-bedomnings-portal/default.asp>) där personer med utländska yrkeskvalifikationer kan få vägledning. En del av kompetensförsörjningen inom byggindustrin kommer från andra länder och det är inte alltid relevant att få ett svenskt yrkesbevis, utan ett erkännande av medhavd yrkeskvalifikation duger gott. Ett erkännandeintyg kompletterar den utländska yrkeskvalifikationen så att avtalen mellan parterna som reglerar arbetsmarknaden inte åsidosätts.

Svensk Handel Kunskaps metodutveckling syftade till att ta fram verktyg för fördjupad kompetenskartläggning för yrkesrollerna butikssäljare och butiksledare. Resultatet ska vara till nytta både för handelsföretagen och för offentliga aktörer och verktygen är tänkta att underlätta och effektivisera urval av deltagare till validering och lägger grunden till deltagarnas utveckling mot och inom yrkena butikssäljare och butiksledare. Verktyget är

webbaserat för att underlätta åtkomst (http://www.svenskhandelkunskap.se/web/Handelns_kompetenskartlaggning.aspx).

Servicebranschens Yrkesnämnd har genom sitt bidrag utvecklat processen för fördjupad kompetenskartläggning. De har också utbildat fler valideringsutförare i landet. Ett resultat har också varit en tydlig definition av bas-kompetens för branschen för att åstadkomma en rimlig instegsnivå i branschen (<http://www.sry.se/sry-bas-validering/>).

Swecast och de till projektet knutna industribranscherna hade fokus på en förstudie för att hitta gemensamma nämnare för en mer allmän industrikompetens och för att fördjupa dialogen med Arbetsförmedlingen och kunna leverera support i deras arbete. Metodutvecklingen har resulterat i en modell för fördjupad kartläggning av allmän industrikompetens och pilotstudier i samverkan med Arbetsförmedlingen. Resultaten pekar också på behovet av en gemensam plattform för flera olika branschmodeller inom industrin. Eftersom Arbetsförmedlingen har en nyckelroll i sammanhanget är vidare utveckling delvis beroende på interna beslut inom Arbetsförmedlingen.

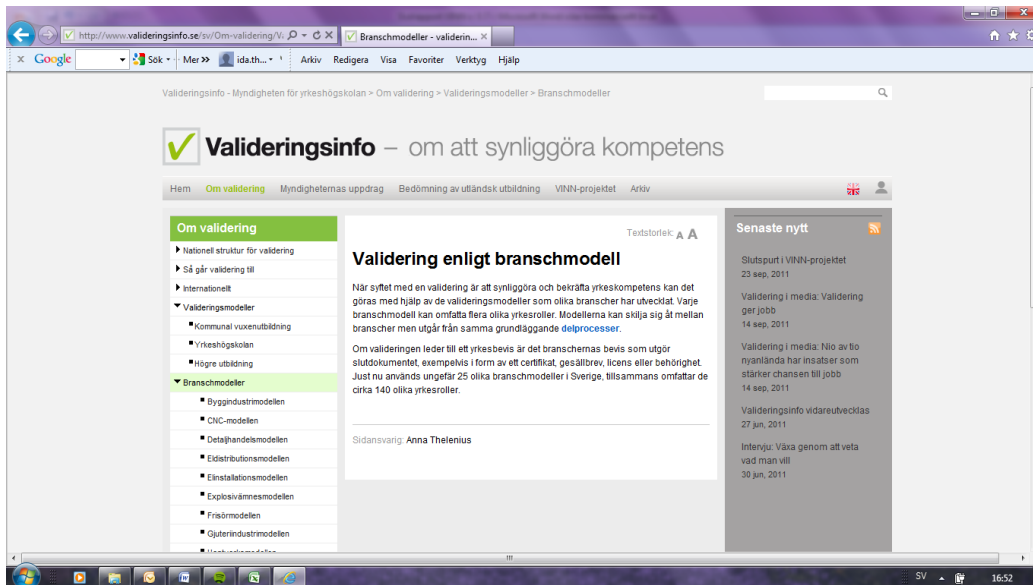
Transportfackens yrkes – och arbetsmiljönämnds (TYA) metodutveckling syftade till att utveckla ett bättre yrkesspecifikt informationsmaterial riktat mot arbetsförmedlare och studie- och yrkesvägledare samt till att föra över frågebatterier i sin valideringsmodell i ett webbaserat verktyg. Metodutvecklingen har bland annat resulterat i ett test som är lättåtkomligt på nätet där den som söker sig mot branschen kan få indikationer på om det är värt att gå vidare (<http://www.transportkompetens.se/>). Ett utvecklingsarbete för att kunna hantera flera språk har också initierats.

4.5.2 Databas för branschmodeller och utförare

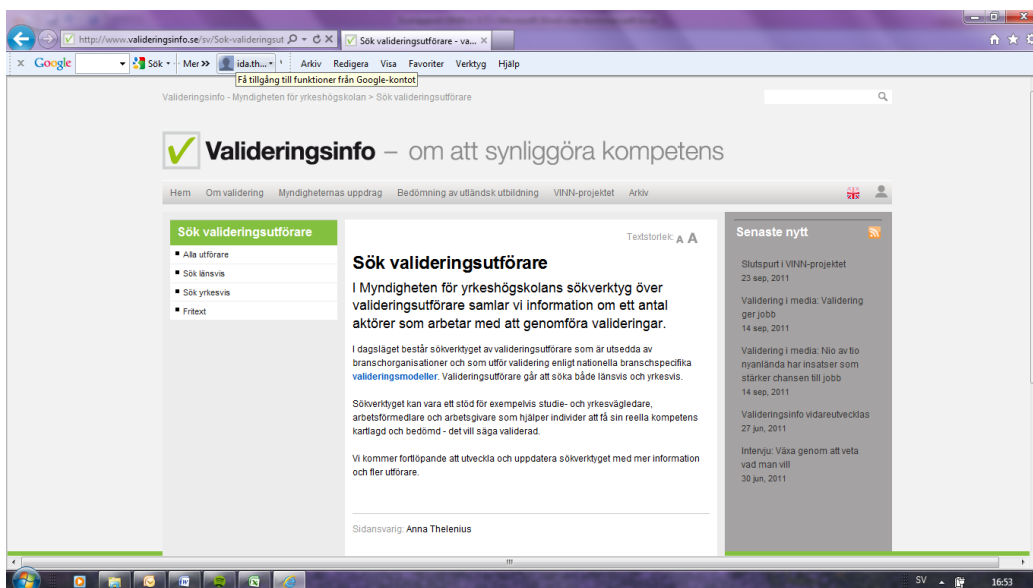
Utöver uppdraget att inom ramen för VINN-projektet utveckla en databas med underlag för validering samt registrering av utförare av validering har Myndigheten för yrkeshögskolan dessutom haft ett vidare webbutvecklingsuppdrag. 2009 fick myndigheten i uppdrag att "utveckla och ansvara för driften av en webbaserad, publik plattform som ger nödvändig information om möjligheterna till validering i Sverige".

Ett webbutvecklingsarbete initierades därför under år 2009 för att skapa en myndighetsgemensam portal med samlad information om validering. Resultatet blev www.valideringsinfo.se. En särskild databas med ett register över valideringsutförare integrerades i portalen tillsammans med detaljerade beskrivningar av de befintliga nationella branschmodellerna för validering.

Branschmodellerna återfinns under <http://www.valideringsinfo.se/sv/Om-validering/Valideringsmodeller1/Valideringsmodeller/> och ser ut så här:

Databasen för valideringsutförare återfinns under <http://www.valideringsinfo.se/sv/Sok-valideringsutforare/>. Den ser ut så här:

En lanseringskonferens för www.valideringsinfo.se hölls den 15 oktober 2010. Sedan dess har portalen uppgraderats ytterligare med ny grafisk profil, nytt administrationsverktyg och ny menystuktur. Cirka 3 MSEK har utvecklingen kostat varav utförardatabasen och valideringsunderlaget beräknas utgöra 1 MSEK.

Portalen har flera olika målgrupper, enskilda individer som är i behov av validering, handläggare/arbetsförmedlare, studie- och yrkesvägledare med flera som söker information om validering, samt tjänstemän på andra myndigheter. Sidan har utformats med flera olika målgrupper i åtanke både vad gäller både innehåll och struktur.

Utvecklingen har skett i samverkan med Högskoleverket, Verket för högskoleservice samt Skolverket för de delar som berör det formella utbildningssystemet. Samverkan har även skett med de centrala branschorganisationerna och Arbetsförmedlingen framförallt

när det gäller information om möjliga yrken att validera mot och tillgängliga valideringsutförare.

4.6 Ekonomiskt resultat

Knappt hälften (2,8 MSEK) av de resurser som var avsatta för utförande av validering har nyttjats i projektet. Av dessa har 1,4 MSEK används för validering inom handelsområdet. Övriga branschorganisationer som fått förfrågningar om valideringar har använt mellan 10 000- 200 000 kr för utförande av valideringar. Cirka 3,2 MSEK av de 6 MSEK som var öronmärkta för genomförande av valideringar återbetalas därmed till Utbildningsdepartementet vid projektets slut.

Snittkostnaden för varje genomförd validering har legat på drygt 15 000 kr. Det omfattar då alla kostnader som branscherna haft i samband med valideringen. I de flesta fall har de medel som fördelats till branscherna används för att bekosta tolk och i enstaka fall resor och boende i samband med valideringen.

Även vissa branscher som inte har genomfört valideringar inom VINN har ändå haft kostnader för projektet. Det har exempelvis handlat om ersättning för den tid som lagts ner för projektmöten och andra avstämningar.

De resurser som var avsatta för utveckling av bedömningsunderlag, webbinformation och utvärdering har används enligt redogörelsen i denna rapport.

4.7 Extern utvärdering

Slutrapporten från den externa utvärderingen av projektet är bilagd denna rapport. Utvärderingen är i många hänseenden kritisk till det ursprungliga uppdraget som getts till Myndigheten för yrkeshögskolan.

I sin utvärdering kritiserar Diedrich den ytterst projektspecifika karaktär som VINN-projektet fått. Få strukturer inom projektet menar han är långsiktigt hållbara.

Utvärderingen uppehåller sig också kring svårigheterna med att validera nyanländas kunskap och kompetens enligt branschmodellerna. Bedömningssituationerna förutsätter många gånger kunskaper i svenska språket och om svenskt arbetsliv som målgruppen rimligtvis inte antas ha.

Diedrich ifrågasätter också huruvida lokala yrkespersoner i Sverige över huvud taget kan bedöma kompetens och kunskaper som nyanlända invandrare har skaffat sig i ett sammanhang och en praktik som skiljer sig från de svenska förhållandena. Är det ens möjligt att fånga nyanländas kompetens på det sätt som branscherna valt att "testa" i form av sina branschmodeller, frågar sig Diedrich.

En av de huvudsakliga slutsatserna är att det är viktigt att ifrågasätta hur effektiv valideringen enligt branschmodell är då den används som arbetsmarknadspolitisk åtgärd för grupper med en position på arbetsmarknaden som redan innan åtgärdens implementering kan betecknas som "svag".

5 Avslutande reflektioner och slutsatser

VINN-projektet har sammanfattningsvis inneburit en rad olika utmaningar men samtidigt varit en viktig källa till kunskap om hur en nationell struktur för validering kan utvecklas framåt. Slutsatserna liknar i många hänseenden resultaten från satsningen *Validering till 1000*. Myndigheten för yrkeshögskolan vill framhålla att det är angeläget att regeringen i fortsatta valideringsinitiativ beaktar de slutsatser som dragits från dessa projekt.

Nedan följer de huvudsakliga slutsatserna från VINN-projektet

Det finns påtagliga utmaningar gällande att enligt branschmodell validera yrkeskompetensen hos personer som har bristande svensk-kunskaper.

Alla branschmodeller innehåller idag både teoretiska och praktiska komponenter i form av självskattningar, teoretiska diagnosiska prov, intervjuer och praktiska övningar. Språket är därmed en central del av valideringen. Tolkmöjligheter finns givetvis men för teoretiska prov är det översättnings- snarare än tolktjänster som behövs. Dessutom saknar många tolkar det yrkesvokabulär som krävs under en validering.

Det finns även indikationer på att det är svårt för en nyanländ att framhäva sin kompetens innan man getts en inblick i hur branschen fungerar och ser ut. Kanske är det först när man förstår vilka kompetenser som efterfrågas i branschen (kanske kan ges med hjälp av praktik) som det är möjligt att beskriva och visa upp sina kompetenser för en yrkesbedömare.

Slutsatsen blir att det kan vara lämpligt att genomföra längre valideringsinsatser (bedömningsdelarna i valideringen) då nyanlända lärt sig mer svenska. Tolkkostnaderna skulle minska och möjligheterna för den nyanlände att framhäva sina kompetenser skulle stärkas vilket troligtvis skulle leda till en mer rättvis och konstruktiv valideringssituation.

Det är angeläget att se över möjligheterna till att bättre individanpassa kompletterande arbetsmarknadsinsatser utifrån resultatet av en validering.

Många gånger saknas idag möjligheter att efter en validering komplettera med de "pussebitar" i form av exempelvis utbildning, praktik, blandad språk- och yrkesutbildning. Arbetsförmedlingen och utbildningsväsendet arbetar i separata fall och arbetsförmedlare har ingen möjlighet att som arbetsmarknadspolisk insats anvisa personer till exempelvis yrkesvux. Det är angeläget att se över möjligheterna till starkt samverkan mellan det arbetsmarknads- och utbildningspolitiska området. Det avser även kopplingen mellan arbetsmarknadspolitisk utbildning och SFI. Myndigheten för yrkeshögskolan ser stora möjligheter till smidigare etablering för nyanlända om denna samverkan skulle kunna stärkas.

Roll- och ansvarsfördelningen för validering enligt branschmodell behöver förenklas. Myndigheten för yrkeshögskolan bör i framtiden inte ges en operativ funktion i valideringsprojekt.

VINN-projektet har i många hänseenden varit komplext på grund av den mängd aktörer som behövt samverka för dess genomförande. Samverkan kommer även i framtiden att vara en central del av validering enligt branschmodell men det finns klara förbättringsmöjligheter. Myndigheten för yrkeshögskolan bör exempelvis inte vara operativ i valideringsprojekt utan snarare fokusera på uppdraget att stödja och samordna en nationell struktur för validering utan att för den skull driva konkreta valideringsprojekt. Myndighetens medverkan har försvårat snarare än underlättat processen för genomförande av validering i detta projekt. De centrala branschorganisationerna bör ha en liknande kvalitetssäkrande roll för sina branschmodeller och valideringsutförare. Resultatet skulle bli en mer rak beställar-utförarrelation mellan Arbetsförmedlingen och

branschens valideringsutförare. Det skulle innebära en tydligare och mer hanterlig roll- och ansvarsfördelning för validering enligt branschmodell.

Regeringen behöver tydliggöra branschorganisationernas förväntade roll i en nationell struktur för validering givet att validering enligt branschmodell huvudsakligen förväntas användas som arbetsmarknadspolitiskt verktyg för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Branschorganisationernas intresse och engagemang för att satsa egna resurser för att bibehålla en hög kvalitet i sina valideringsmodeller och i sitt utförarnätverk sjunker i takt med att validering i allt högre utsträckning tenderar att bli ett arbetsmarknadspolitiskt verktyg för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är därför angeläget att regeringen tar ställning till hur de vill använda branschmodellerna för validering. Kommer valideringsmodellerna i huvudsak att användas för personer långt ifrån arbetsmarknaden är det sannolikt att branschens intresse för egenfinansierad vidareutveckling av modellerna och sitt utförarnätverk svalnar.

Valideringen behöver paketeras på ett tydligare sätt för att kunna hanteras i en beställar- och utförarsituation.

Validering enligt branschmodell är många gånger svår att "paketera" exempelvis som arbetsmarknadspolitisk insats. Valideringens omfattning är avhängig en persons kompetens vilket först kan avgöras under en fördjupad kompetenskartläggning. Myndigheten för yrkeshögskolan ser det därför som angeläget att hitta ett bättre sätt att paketera validering. Möjligen kan man hitta en modell där den första beställningen om validering enligt branschmodell alltid handlar om en insats på 1-3 dagar. Första steget i valideringen skulle då kunna innebära en kombination av fördjupad kompetenskartläggning och av yrkesorientering. Yrkesorientering, det vill säga möjligheten att låta en yrkesman/yrkeskvinna som har god inblick i branschen i Sverige beskriva den för en nyanländ yrkesperson/yrkeskvinna. Denna information och beskrivning av hur branschen i Sverige fungerar har visat sig bli en mycket central del av valideringarna inom VINN-projektet.

Det finns behov av ökad likvärdighet och stärkt kvalitetssäkring av validering enligt branschmodell.

VINN-projektet har bidragit till att synliggöra en bristande likvärdighet och i vissa hänseenden kvalitet i utförande av validering enligt branschmodell. Myndigheten för yrkeshögskolan arbetar i dag för att utveckla riktlinjer och kriterier för validering. Det kommer förhoppningsvis att leda till en ökad likvärdighet, tydlighet och kvalitet i validering enligt branschmodell.

Sammanfattningsvis är en central lärdom från VINN-projektet att regeringen behöver ta tydlig ställning gällande användningen av validering som arbetsmarknadspolitiskt verktyg. Här vill Myndigheten för yrkeshögskolan framhålla vikten av att underlätta validering genom att renodla och tydliggöra olika myndigheters roller, ansvar och möjligheter att hjälpa individer att få sina kompetenser validerade. Arbetsförmedlingen bör framgent vara den myndighet som liksom andra arbetsmarknadspolitiska insatser, även äger möjligheterna till validering enligt branschmodell. Arbetsförmedlingen bör därmed direkt ha möjlighet att anvisa arbetssökande till valideringsutförare som har branschernas godkännande. Strukturer för kvalitetssäkring av valideringsmodeller och utförarnätverk ligger rimligen inom ramen för en nationell struktur för validering och åligger därmed Myndigheten för yrkeshögskolan.

